

Наукові перспективи
Видавнича група

Наукові інновації та передові технології

Державне управління

Економіка

Право

Педагогіка

Психологія

5 (57) 2026

Всеукраїнська Асамблея докторів наук із державного управління

у рамках роботи Видавничої групи «Наукові перспективи»

***«Наукові інновації та
передові технології»***

*Державне управління, економіка,
право, педагогіка, психологія*

№ 5(57) 2026

Київ – 2026

Ukrainian Assembly of Doctors of Sciences in Public Administration

within the work of the Publishing Group «Scientific Perspectives»

«Scientific innovations and advanced technologies»

*Public administration, economics,
law, pedagogy, psychology*

№ 5(57) 2026

Kyiv – 2026

«Наукові інновації та передові технології»: журнал. 2026. № 5(57) 2026. С. 5433

Журнал започаткований у 2021 році з метою розвитку вітчизняного наукового людського капіталу, соціальних наук та журналістики

*Свідоцтво про державну реєстрацію друкованого засобу масової інформації:
серія KB № 24962-14902P від 13.09.2021 р.*

*Рекомендовано до друку Президією Всеукраїнської Асамблеї докторів наук з державного управління
(Рішення від 06.04.2026, № 3/4-26)*

Журнал видається за наукової підтримки: Інституту філософії та соціології Національної Академії Наук Азербайджану (Баку, Азербайджан), громадської організації «Асоціація науковців України», громадської організації «Християнська академія педагогічних наук України» та громадської організації «Всеукраїнська асоціація педагогів і психологів з духовно-морального виховання»

Згідно наказу Міністерства освіти і науки України від 30.11.2021 № 1290 журналу присвоєно категорію "Б" із права

Згідно наказу Міністерства освіти і науки України від 01.02.2022 № 89 журналу присвоєно категорію "Б" із педагогіки

Згідно наказу Міністерства освіти і науки України від 07.04.2022 № 320 журналу присвоєно категорію "Б" із економіки та державного управління

Згідно наказу Міністерства освіти і науки України від 20.06.2023 № 768 журналу присвоєно категорію "Б" зі спеціальностей 073 - менеджмент, 076 - підприємництво та торгівля, 015 - професійна освіта

Згідно наказу Міністерства освіти і науки України від 23.08.2023 № 1035 журналу присвоєно категорію "Б" зі спеціальності 053 - психологія

Наукове видання включено до міжнародної наукометричної бази Index Copernicus, міжнародної пошукової системи Google Scholar та до міжнародної наукометричної бази даних Research Bible.

Журнал заснований з метою розвитку вітчизняного наукового потенціалу у галузях державного управління, права, економіки, психології, педагогіки та його інтеграції у світовий науковий простір, шляхом оприлюднення результатів наукових досліджень.

Головний редактор:

Дибкова Людмила Миколаївна - доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри інформатики та системології Київського національного економічного університету ім. Вадима гетьмана (Україна)

Редакційна колегія:

- ***Бабчук Олена Григоріївна*** кандидат психологічних наук, доцент, завідувач кафедри психології та педагогіки Одеського державного університету внутрішніх справ, (Україна)
- ***Беньковська Наталя Борисівна***, кандидат педагогічних наук, доцент, завідувач кафедри мовної підготовки Інституту Військово-Морських Сил Національного університету "Одеська морська академія" (Україна)
- ***Біляковська Ольга Орестівна*** доктор педагогічних наук, професор, завідувачка кафедри загальної педагогіки та педагогіки вищої школи Львівського національного університету імені Івана Франка (Україна)

- **Волошин Олена Романівна** кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри фізичної терапії, ерготерапії та здоров'я Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка (Україна)
- **Гончарук Валентина Анатоліївна** кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри української літератури, українознавства та методик їх навчання Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини (Україна)
- **Гумеїр Гусейн Ахмедов** доктор педагогічних наук, професор, Завідувач відділу Інституту освіти Азербайджанської Республіки (Азербайджан)
- **Доктор Мутмайна** викладач Університету Аль Асярія Мандар Сулавесі Барат, Індонезія, ад'юнкт-професор Департаменту освіти , Університет Maniral GlobalNxt Малайзії (Малазія)
- **Жуков Валері**, Університет Миколи Коперника в Торуні (Польща)
- **Журавльова Лариса Петрівна** доктор психологічних наук, професор, завідувач кафедри психології Поліського національного університету (Україна)
- **Кернас Андрій В'ячеславович** доктор філософії в галузі психології, кандидат психологічних наук, дійсний член Української психологічної асоціації, магістр права, магістр педагогіки, доцент кафедри Практичної психології Одеського національного морського університету, старший викладач кафедри мовної та психолого-педагогічної підготовки Одеського національного економічного університету (Україна)
- **Коренева Інна Миколаївна** доктор педагогічних наук, професор, декан факультету природничої і фізико-математичної освіти Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка; професор кафедри теорії і методики викладання природничих дисциплін Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка (Україна)
- **Ланпо Віолетта Валеріївна** - доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри педагогіки і психології Коломийського навчально-наукового інституту Карпатського національного університету імені Василя Стефаника (Україна)
- **Марчук Оксана Олександрівна** - доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри загальної педагогіки та дошкільної освіти ПВНЗ «Міжнародний економіко-гуманітарний університет імені академіка Степана Дем'янчука» (Україна)
- **Мірошніченко Валентина Іванівна** - доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри педагогіки Національного університету біоресурсів і природокористування України (Україна)
- **Ненько Юлія Петрівна** доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри мовної підготовки Національного університету цивільного захисту України (Україна)
- **Ордановська Олександра Ігорівна** доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри інноваційних технологій та методики навчання природничих наук Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського» (Україна)
- **Островська Маріанна Ярославівна**, доктор педагогічних наук, професор кафедри педагогіки, психології, початкової, дошкільної освіти та управління закладом освіти Закарпатського угорського університету імені Ференца Ракоці II (Україна)
- **Пасько Ольга Миколаївна** - доктор юридичних наук, професор, професор кафедри психології та педагогіки, Одеський державний університет внутрішніх справ.(Україна)
- **Помиткіна Любов Віталіївна** доктор психологічних наук, професор, завідувач кафедри авіаційної психології Національного авіаційного університету (Україна)
- **Р. Ахмад Закі Ель Ісламі**, доцент, професор, доктор філософії, Департамент наукової освіти, Факультет підготовки вчителів та освіти, Університет Султана Агенга Тіртаяса (Індонезія)
- **Саїд М. Ісмаїл** доктор наук, професор, професор кафедри англійської мови, Коледж природничих наук і гуманітарних наук, Університет принца Саттама бін Абдулазіза, Аль-Хардж (Саудівська Аравія)
- **Самусь Тетяна Володимирівна** – кандидат педагогічних наук, доцент, завідувач кафедри професійної освіти та технології сільськогосподарського виробництва Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка (Україна)
- **Снігур Олена Миколаївна** кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри комп'ютерної та програмної інженерії Українського державного університету імені Михайла Драгоманова (Україна)
- **Степанова Наталія Михайлівна** кандидат філософських наук, доцент, доцент кафедри початкової та спеціальної освіти Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького (Україна)
- **Толочко Світлана Вікторівна** доктор педагогічних наук, професор, головний науковий співробітник відділу позашкільної освіти Інституту проблем виховання Національної академії педагогічних наук України (Україна)
- **Хохліна Олена Петрівна** доктор психологічних наук, професор, професор кафедри авіаційної психології Національного авіаційного університету (Україна)
- **Шулигіна Раїса Андріївна** кандидат педагогічних наук, доцент, професор кафедри дошкільної освіти Українського державного університету імені Михайла Драгоманова (Україна)

Статті розміщені в авторській редакції. Відповідальність за зміст та орфографію поданих матеріалів несуть автори.

- Омельченко І.М., Боярчук А.М.** 3711
ПСИХОЛОГІЧНИЙ СУПРОВІД РОДИН ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ ЯК ЧИННИК ФОРМУВАННЯ СОЦІАЛЬНОЇ АДАПТИВНОСТІ ДІТЕЙ З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНИМИ ПОТРЕБАМИ В УМОВАХ ВІЙНИ
- Онiпко З.С.** 3727
ПСИХОЛОГІЧНІ ДЕТЕРМІНАНТИ АВТОРИТАРНОЇ ОСОБИСТОСТІ: ЕВОЛЮЦІЯ ТЕОРЕТИЧНИХ ПІДХОДІВ У ХХ-ХХІ СТОЛІТТЯХ
- Пилипенко Л.В., Лозинська О.М., Дранчак Д.О.** 3738
ПСИХОЛОГІЧНІ ДЕТЕРМІНАНТИ МОТИВАЦІЇ ДОСЯГНЕННЯ МАЙБУТНІХ ЕКСТРЕМАЛЬНИХ ТА КРИЗОВИХ ПСИХОЛОГІВ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ
- Підбуцька Н.В.** 3750
ПСИХОЛОГІЧНІ РЕСУРСИ ПІДТРИМКИ МОТИВАЦІЇ В УМОВАХ ТРИВАЛОГО БОЙОВОГО НАВАНТАЖЕННЯ
- Помиткіна Л.В.** 3763
ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ СТУДЕНТІВ ПОКОЛІНЬ Z ТА АЛЬФА ЯК ЧИННИК ТРАНСФОРМАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ У ВИЩІЙ ШКОЛІ
- Пушкар В.В., Скляренко І.Ю., Мішкур В.І.** 3776
РОЗВИТОК ЛІДЕРСЬКОГО ПОТЕНЦІАЛУ ЗАСОБАМИ ТІЛЕСНО ОРІЄНТОВАНОГО ТРЕНІНГУ У КОНТЕКСТІ ПСИХОЛОГІЧНОГО БЛАГОПОЛУЧЧЯ В РЕАБІЛІТАЦІЇ
- Рудницька С.Ю., Хоменко Л.М.** 3790
ПРОГРАМА ТРЕНІНГУ ПРОДУКТИВНИХ СТРАТЕГІЙ РОЗВИТКУ ЖИТТЄВОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ВНУТРІШНЬО ПЕРЕМІЩЕНИХ ОСІБ
- Рудюк О.В.** 3803
ТРАНСФОРМАЦІЯ ВІДНОСИН ТРУДОВОЇ ЗАЙНЯТОСТІ ОСОБИСТОСТІ В УМОВАХ ВІЙНИ ЯК ПСИХОЛОГІЧНА ПРОБЛЕМА
- Сабадаш А.М.** 3816
ПСИХОЛОГІЧНІ ЧИННИКИ СТАНОВЛЕННЯ АСЕРТИВНОСТІ В ПІДПРИЄМНИЦЬКІЙ ДІЯЛЬНОСТІ

УДК 159.923.2:159.944:355.01

[https://doi.org/10.52058/2786-5274-2026-5\(57\)-3738-3749](https://doi.org/10.52058/2786-5274-2026-5(57)-3738-3749)

Пилипенко Лілія Віталіївна доктор філософії, старший викладач кафедри практичної психології та педагогіки, Львівський державний університет безпеки життєдіяльності, м. Львів, <https://orcid.org/0000-0003-1379-0470>

Лозинська Ольга Миколаївна старший викладач кафедри практичної психології та педагогіки, Львівський державний університет безпеки життєдіяльності, м. Львів, <https://orcid.org/0009-0002-7712-2017>

Дранчак Дарія Олександрівна психолог, Головне управління Державної служби України з надзвичайних ситуацій у Волинській області, м. Луцьк, <https://orcid.org/0009-0002-4468-1066>

ПСИХОЛОГІЧНІ ДЕТЕРМІНАНТИ МОТИВАЦІЇ ДОСЯГНЕННЯ МАЙБУТНІХ ЕКСТРЕМАЛЬНИХ ТА КРИЗОВИХ ПСИХОЛОГІВ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Анотація. У статті проведено комплексне дослідження психологічних детермінант мотивації досягнення майбутніх екстремальних та кризових психологів в умовах воєнного стану. Обґрунтовано актуальність підготовки фахівців, здатних ефективно діяти в ситуаціях високого ризику, зберігати професійну стійкість та прагнути до високих результатів у наданні допомоги постраждалому населенню та представникам сектору безпеки та оборони України.

У межах емпіричного дослідження, проведеного на базі Львівського державного університету безпеки життєдіяльності, виявлено, що переважна більшість майбутніх фахівців з психічного здоров'я (66,67%) мають виражену орієнтацію на успіх, що свідчить про високу професійну зацікавленість та цілеспрямованість. Психодіагностичний інструментарій дослідження складався із методики «Мотивація успіху та боязнь невдачі» А. Реана, методики «Мотивація до успіху» Т. Елерса, П'ятифакторного особистісного опитувальника («Велика П'ятірка», Big Five) П. Кости та Р. МакКрае, опитувальника «Локус контролю» Дж. Роттера та шкали резильєнтності Коннора-Девідсона (CD-RISC-10).

За допомогою кореляційного аналізу встановлено систему внутрішніх взаємозв'язків між мотивацією та індивідуально-психологічними характеристиками здобувачів.

Доведено, що фундаментальною основою прагнення до успіху є сумлінність та високий рівень загальної інтернальності, що вказує на свідому відповідальність здобувачів вищої освіти за результати своєї діяльності.

Особливу увагу приділено ролі резильєнтності як сприятливого чинника, що позитивно впливає на професійну мотивацію в умовах невизначеності, та нейротизму як деструктивного бар'єра, що актуалізує страх помилки. На основі отриманих даних обґрунтовано необхідність інтеграції в освітній процес тренінгових форм навчання. Такі заходи спрямовані на зниження тривожності, розвиток вольових якостей та зміцнення психологічної стійкості майбутніх психологів сектору безпеки та оборони України, що є критично важливим для їхньої майбутньої ефективної професійної реалізації в умовах тривалої збройної агресії.

Ключові слова: мотиваційна сфера особистості, мотивація досягнення, майбутні психологи, екстремальні та кризові психологи, воєнний стан, сектор безпеки та оборони, професійна підготовка.

Lilia Vitaliivna Pylypenko Doctor of Philosophy in Education, Senior Lecturer, Department of Practical Psychology and Pedagogy, Lviv State University of Life Safety, Lviv, <https://orcid.org/0000-0003-1379-0470>

Olha Mykolaivna Lozynska Senior Lecturer at the Department of Practical Psychology and Pedagogy, Lviv State University of Life Safety, Lviv, <https://orcid.org/0009-0002-7712-2017>

Dariia Oleksandivna Dranchak, Psychologist, Main Department of the State Emergency Service of Ukraine in Volyn Oblast, Lutsk, <https://orcid.org/0009-0002-4468-1066>

PSYCHOLOGICAL DETERMINANTS OF ACHIEVEMENT MOTIVATION IN FUTURE EXTREME AND CRISIS PSYCHOLOGISTS UNDER MARTIAL LAW

Abstract. The article presents a comprehensive study of the psychological determinants of achievement motivation in future extreme and crisis psychologists under martial law. The study substantiates the relevance of training specialists capable of operating effectively in high-risk situations, maintaining professional resilience, and striving for high performance in providing assistance to the affected population and representatives of Ukraine's security and defense sector.

As part of the empirical study conducted at the Lviv State University of Life Safety, it was revealed that the vast majority of future mental health professionals (66.67%) demonstrate a pronounced orientation toward success, indicating high professional interest and purposefulness. The psychodiagnostic toolkit of the study consisted of A. Rean's "Motivation for Success and Fear of Failure" questionnaire, T. Ehlers' "Motivation for Success" test, the Five-Factor Personality Inventory (Big Five) by P. Costa and R. McCrae, J. Rotter's "Locus of Control" scale, and the Connor-

Davidson Resilience Scale (CD-RISC-10). Through correlation analysis, a system of internal relationships between motivation and the individual psychological characteristics of students was established. It is proven that conscientiousness and a high level of general internality form the fundamental basis for the pursuit of success, indicating a conscious responsibility of higher education students for the outcomes of their activities.

Special attention is paid to the role of resilience as a favorable factor that positively influences professional motivation in conditions of uncertainty, and neuroticism as a destructive barrier that triggers the fear of failure. Based on the findings, the necessity of integrating training-based learning forms into the educational process is substantiated. Such measures are aimed at reducing anxiety, developing volitional qualities, and strengthening the psychological stability of future psychologists within Ukraine's security and defense sector, which is critical for their effective professional implementation amidst prolonged armed aggression.

Keywords: motivational sphere of personality, achievement motivation, future psychologists, extreme and crisis psychologists, martial law, security and defense sector, professional training.

Постановка проблеми. Сучасний безпековий стан в Україні характеризується значним рівнем екстремальності, який зумовлений тривалою повномасштабною збройною агресією. У цих умовах особливої ваги набуває діяльність екстремальних та кризових психологів, чия робота спрямована на надання екстреної допомоги постраждалому населенню унаслідок надзвичайних ситуацій, психологічний супровід особового складу поблизу зон бойових дій, надання допомоги пораненим, реалізацію заходів психологічної допомоги та відновлення тощо.

Ефективність професійної діяльності такого фахівця визначається не лише рівнем його теоретичних знань, а й специфічною структурою особистості, де серед основних компонентів виступає мотивація досягнення. Саме вона забезпечує здатність психолога діяти в умовах високого ризику, зберігати професійну стійкість та прагнути до високих результатів у ситуаціях, де ціна помилки є критично високою.

Проте процес формування мотивації досягнення у майбутніх екстремальних психологів на етапі професійної підготовки суттєво ускладнюється сьогодні власне чинниками воєнного стану. З одного боку, війна виступає потужним зовнішнім стимулом для професійного самовизначення та актуалізації зокрема альтруїстичних мотивів. З іншого зумовлює хронічний стрес, загрозу життю, а загальна невизначеність може призводити до змін у мотиваційній сфері здобувачів вищої освіти: від досягнення успіху (активної позиції) до стратегії уникнення невдач (пасивної адаптації).

Незважаючи на значну кількість досліджень загальної мотивації фахівців, проблематику формування мотивації досягнення саме у майбутніх екстре-

мальних психологів в умовах воєнного стану залишається недостатньо висвітленим. Ця проблема потребує детального аналізу, що дозволить не лише теоретично описати детермінанти мотивації досягнення здобувачів вищої освіти спеціальності «Психологія» (освітньо-професійна програма «Екстремальна та кризова психологія»), а й розробити практичні рекомендації для науково-педагогічного складу та психологів закладів вищої освіти із специфічними умовами навчання.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Фундамент вивчення мотивації досягнення було закладено у класичних працях зарубіжних дослідників, зокрема Дж. Аткинсона, Г. Гекхаузена та Д. МакКлелланда, які розглядали цей феномен як стійке прагнення особистості до успіху та високих стандартів діяльності. Питання внутрішньої детермінації активності та ролі самодетермінації ґрунтовно висвітлено у працях Е. Дечі та Р. Райана, а когнітивні аспекти мотивації - у дослідженнях К. Дьюк. Особливості формування мотиваційної сфери майбутніх фахівців та специфіку їхнього професійного становлення аналізували такі українські науковці, як О. Дніпрова, М. Іванчук, Т. Казьмірук, І. Лукашова, О. Шевченко та інші.

Класичні підходи акцентують увагу на мотивації як на стабільній особистісній рисі, проте в умовах тривалого повномасштабного вторгнення в Україну цей феномен потребує переосмислення через призму життєстійкості та адаптивного потенціалу майбутнього фахівця сектору безпеки та оборони України.

Питанням особливостей мотивації досягнення майбутніх психологів саме під впливом чинників воєнного стану присвятили свої актуальні дослідження Е. Бергхауер-Олас, І. Лимарева, О. Никоненко, Т. Острячко, О. Поджинська та Л. Тягур.

Мета статті – визначення психологічних детермінантів мотивації досягнення майбутніх екстремальних та кризових психологів в умовах воєнного стану.

Виклад основного матеріалу дослідження. Феномен мотивації досягнень розглядається у контексті вивчення мотиваційної сфери особистості. У наукових джерелах мотивацію досягнення розуміють як «стійке прагнення особистості до досягнення очікуваного успіху в своїй діяльності, орієнтації на конкретний результат шляхом мобілізації психічних ресурсів та підвищення активності» [5, с. 244], «комплекс життєвих орієнтирів і потреб, що спонукають людину проявляти активність у прагненні досягти поставлених цілей у різних сферах життя» [4], «структурне утворення, основу якого становить мотив, спрямований на здобуття успіху та уникнення невдачі» [1, с. 18].

Мотивація досягнення виступає фундаментальною детермінантою професійного становлення майбутніх екстремальних та кризових психологів, визначаючи їхню здатність до ефективного функціонування в особливих та екстремальних умовах, готовність до подолання викликів [2].

Актуальні аспекти трансформації професійної мотивації в умовах воєнного стану розглядають О. Поджинська та Т. Острячко. Дослідниці акцентують увагу на тому, що в сучасних безпекових умовах образ професійної мотивації майбутніх фахівців набуває особливого значення, оскільки посилюється відчуття соціальної відповідальності та прагнення вносити позитивні зміни у життя суспільства через надання психологічної допомоги постраждалим. Авторки обґрунтовують роль професійної спрямованості як центрального новоутворення юнацького віку, що визначає успішність оволодіння фахом у кризовий період [7].

Дослідники Л. Тягур та Е. Бергхауер-Олас акцентують увагу на тому, що розвинена рефлексія власних мотиваційних чинників дозволяє майбутнім психологам свідомо моделювати траєкторію фахового зростання. Автори підкреслюють: глибоке розуміння взаємозв'язків між прагненням до успіху та домінуючими мотивами дає студентам змогу об'єктивно оцінити власний ресурсний потенціал, що є ключовою умовою для досягнення високої результативності як у навчальній, так і в подальшій практичній діяльності [8].

У науковій праці О. Никоненко та І. Лимаревої ґрунтовно досліджено систему соціально-психологічних механізмів, що зумовлюють мотивацію досягнень. До них автори відносять як внутрішньоособистісні чинники (рівень домагань, самоефективність, життєстійкість, потребу в самоактуалізації), так і зовнішні детермінанти (стиль управління, соціальні гарантії та соціокультурне середовище). Особливу увагу дослідники приділяють трансформації мотиваційної сфери українців в умовах війни, яка спричинила докорінний перегляд усталених поведінкових моделей, зміну життєвих стратегій та очікувань щодо майбутнього [5].

Як підкреслює О. Лучанінова, в умовах воєнного стану роль психолога трансформується: він не просто надає підтримку, а стає відповідальним за збереження боєздатності та життя особового складу. Це вимагає від фахівця не лише теоретичних знань, а й високого рівня особистого психологічного здоров'я, яке є підмурком для його професійної стійкості [3].

Згідно з напрацюваннями Л. Пилипенко, професійно-екстремальна компетентність психолога оперативно-рятувальної служби базується на синергії особистісно-рефлексивного, екстремально-знанневого і мотиваційно-вольового, де останній виступає внутрішнім рушієм долання професійних викликів у надзвичайних ситуаціях [6]. Вважаємо, що мотивація досягнення відіграє ключову роль у розвитку компетентності, подоланні перешкод та самовдосконаленні, стимулюючи прагнення до успіху та високих результатів у різних сферах життя.

З метою визначення психологічних детермінантів мотивації досягнення майбутніх екстремальних і кризових психологів ми провели емпіричне дослідження за допомогою комплексу психодіагностичних методик, що спрямовані на вивчення мотиваційної сфери особистості. У межах представленої роботи ми наводимо попередні результати дослідження, проведеного на базі Львівського

державного університету безпеки життєдіяльності. Експериментальну вибірку склали 30 здобувачів вищої освіти денної форми навчання віком від 19 до 21 року, які навчаються за спеціальністю «Психологія» (освітньо-професійна програма «Екстремальна та кризова психологія») й орієнтуються на подальшу професійну діяльність в секторі безпеки та оборони України. Було використано психодіагностичний інструментарій, зокрема: методику «Мотивація успіху та боязнь невдачі» А. Реана, методику «Мотивація до успіху» Т. Елерса, П'ятифакторний особистісний опитувальник («Велика П'ятірка», Big Five) П. Кости та Р. МакКрае, опитувальник «Локус контролю» Дж. Роттера та шкалу резильєнтності Коннора-Девідсона (CD-RISC-10).

Аналіз результатів емпіричного дослідження дозволив визначити комплекс психологічних чинників, що визначають спрямованість майбутніх фахівців на професійне досягнення.

За результатами методики діагностики мотивації успіху та страху невдачі А. Реана встановлено, що переважна більшість респондентів (66,67%) орієнтовані на досягнення успіху. Така тенденція свідчить про високу готовність майбутніх фахівців до активного виконання професійних завдань, цілеспрямованість та наявність внутрішнього ресурсу для досягнення поставлених цілей. Лише у 3,33% опитуваних виявлено виражений страх невдачі, що підкреслює загальну психологічну налаштованість вибірки на позитивний результат діяльності.

Додаткове підтвердження отриманих даних було отримано під час аналізу отриманих результатів за методикою Т. Елерса. Відповідно до отриманих показників, найбільшу групу складають респонденти із середнім рівнем мотивації (43,34%), тоді як високий та помірний рівні продемонстрували 30% та 26,66% респондентів відповідно. Особливо значущим фактом є відсутність низького рівня мотивації до успіху серед досліджуваної групи. Такий розподіл результатів є надзвичайно позитивним показником для майбутньої діяльності в особливих та екстремальних умовах, оскільки свідчить про захоплення обраною справою та стійку зацікавленість у реалізації свого потенціалу навіть у складних обставинах воєнного стану.

Дослідження за допомогою П'ятифакторного особистісного опитувальника «Велика П'ятірка» П. Кости та Р. МакКрае дозволило виявити ключові індивідуально-психологічні особливості, які виступають підґрунтям для майбутньої професійної діяльності екстремальних та кризових психологів. Особливої уваги заслуговують показники за шкалою «сумлінність», де 60% респондентів продемонстрували високий рівень, а 40% – середній. Така вираженість цієї риси свідчить про сформованість у майбутніх фахівців відповідальності, організованості та наполегливості, що є критично важливим для якісного виконання завдань у секторі безпеки та оборони України.

Аналіз емоційної сфери за шкалою «нейротизм» показав, що переважна більшість опитуваних (90%) мають середній рівень цього показника. Це є

прогностично сприятливим показником, оскільки свідчить про наявність у здобувачів вищої освіти емоційної врівноваженості та здатності до саморегуляції, які є необхідними для підтримки мотивації та збереження професійної ефективності в особливих екстремальних умовах. Високий рівень нейротизму, що зафіксований лише у 10% вибірки, вказує на потребу в точковій індивідуальній роботі щодо розвитку їхньої психологічної стійкості ще під час професійної підготовки.

Водночас високі показники за шкалою «доброзичливість» (56,7%) та «екстраверсія» (46,7%) підтверджують наявність у майбутніх психологів розвинутої емпатії та комунікативного потенціалу, що у поєднанні зі згаданою сумлінністю формує комплекс особистісних ресурсів, необхідних для ефективною взаємодії в кризових ситуаціях.

Відповідно до отриманих результатів дослідження за методикою Дж. Роттера, у 86,67% респондентів виявлено високий рівень загальної інтернальності. Це свідчить про сформованість високої особистої відповідальності за значущі події власного життя та здатність до самостійного прийняття рішень, що є критично важливою якістю для роботи в умовах невизначеності.

Особливий інтерес становлять показники інтернальності у сфері досягнень: 80% майбутніх психологів переконані, що успіхи є результатом їхніх власних зусиль, а не збігом обставин чи допомогою ззовні. Водночас зафіксовано тенденцію до зниження інтернальності у сфері невдач (43,33%) та сімейних стосунків (36,67%), де значна частина опитаних схильна пояснювати негативні події зовнішніми факторами. У контексті підготовки до екстремальної діяльності це вказує на потребу в розвитку здатності приймати відповідальність не лише за успішний результат, а й за професійні виклики та поразки.

Аналіз показників за Шкалою резильєнтності Коннора–Девідсона-10 підтвердив наявність у студентів базових психологічних ресурсів для подолання стресу. Найбільша частина вибірки (40%) демонструє середній рівень резильєнтності, тоді як високий та вищий за середній рівні зафіксовані у рівних частках – по 20% відповідно. Отримані дані свідчать про те, що більшість майбутніх фахівців володіють достатнім запасом стійкості та здатністю до швидкого відновлення після травматичних подій.

Проте наявність групи з низьким та нижчим за середній рівнями резильєнтності (сумарно близько 20%) підкреслює актуальність впровадження спеціалізованих тренінгів із формування стресостійкості в межах освітнього процесу. Визначення окремих рівнів мотивації та особистісних характеристик дозволило окреслити загальний психологічний портрет вибірки, проте для цілісного розуміння механізмів формування мотивації досягнення необхідно простежити внутрішню логіку взаємодії цих показників. З метою перевірки гіпотези про те, що мотивація до успіху майбутніх екстремальних психологів інтегрована у систему особистісних рис, рівнів резильєнтності та локусу контролю, нами було проведено кореляційний аналіз із використанням коефіцієнта Пірсона за допомогою програми SPSS.

Рисунок 1. Кореляційна плеяда взаємозв'язків мотивації досягнення успіху з індивідуально-психологічними характеристиками майбутніх екстремальних та кризових психологів $p \leq 0,01$ та $p \leq 0,05$

Як видно з рисунку 1 центральне місце у структурі виявлених зв'язків займає кореляція між мотивацією досягнення успіху та сумлінністю, яка виявилася найсильнішою серед усіх досліджуваних параметрів ($r=0,624$, при $p \leq 0,01$).

Такий високий показник емпірично підтверджує, що для майбутніх екстремальних та кризових психологів саме вольовий аспект особистості – організованість, відповідальність та самодисципліна – виступає фундаментальною основою прагнення до успіху.

Отримані дані дозволяють стверджувати, що мотивація досягнення у цій групі досліджуваних не є стихійним явищем, а базується на свідомому ставленні до службових обов'язків та здатності до тривалої концентрації на результаті. Висока сумлінність забезпечує перетворення загального бажання бути успішним у конкретні послідовні дії, що є критично важливим в умовах воєнного стану, коли професійна діяльність вимагає чіткого дотримання встановлених правил та високої виконавчої дисципліни. Таким чином, розвиток вольових якостей та самоконтролю здобувачів вищої освіти у процесі навчання безпосередньо стимулює їхню мотивацію до високих професійних досягнень.

Важливим результатом проведеного аналізу стало встановлення помірного позитивного кореляційного зв'язку між мотивацією досягнення успіху та рівнем резильєнтності респондентів ($r=0,482$, при $p \leq 0,01$). Цей показник емпірично доводить, що здатність особистості ефективно долати стресові ситуації, зберігати психологічну стійкість та відновлюватися після травматичних подій та кризових ситуацій виступає безпосереднім внутрішнім ресурсом, який розвиває професійну мотивацію майбутнього фахівця з психічного здоров'я екстремального профілю.

В умовах воєнного стану, де діяльність екстремального та кризового психолога супроводжується постійним психоемоційним напруженням, резильєнтність стає тим важливим фактором, що дозволяє спеціалісту не лише адаптуватися до труднощів, а й розглядати їх як виклик для досягнення нових професійних здобутків. Виявлений зв'язок демонструє, що здобувачі з вищим рівнем психологічної стійкості частіше виявляють активну життєву позицію та спрямованість на успіх, оскільки вони менш схильні до деструктивного впливу страху перед помилкою.

Таким чином, резильєнтність не просто захищає психіку від вигорання, а й виконує стимулюючу функцію, тим самим забезпечуючи енергетичний потенціал для реалізації довгострокових професійних цілей у кризових ситуаціях. Це підкреслює необхідність інтеграції методів розвитку психологічної стійкості у програми підготовки фахівців екстремального профілю як одного з ключових чинників формування і розвитку їхньої мотиваційної сфери.

Поряд із ресурсами підтримки, у ході дослідження було виявлено чинники, що чинять гальмуючий вплив на формування професійної спрямованості особистості. Зокрема, встановлено статистично значущий помірний негативний кореляційний зв'язок між мотивацією досягнення успіху та нейротизмом ($r = -0,417$, при $p \leq 0,05$). Цей показник свідчить про те, що підвищена емоційна лабільність, схильність до тривожних станів та низький поріг стресостійкості виступають деструктивними бар'єрами на шляху до формування успішного професіонала.

Психологічний механізм такого явища, на нашу думку, полягає в тому, що високий рівень нейротизму актуалізує в особистості страх перед помилкою та орієнтацію на уникнення невдач. В умовах екстремальної діяльності, де кожне рішення має високу ціну, емоційна нестабільність змушує здобувача вищої освіти обирати пасивні стратегії поведінки, щоб уникнути потенційного дискомфорту або поразки.

Це, у свою чергу, блокує розвиток ініціативності та рішучості, які є невід'ємними компонентами мотивації досягнення.

Таким чином, нейротизм діє як внутрішній бар'єр, що перенаправляє внутрішню енергію з реалізації професійних цілей на спроби стабілізувати власний емоційний стан. Виявлена закономірність підкреслює критичну важливість занять із психологічної саморегуляції та стабілізації психоемоційного стану в межах професійної підготовки у закладах вищої освіти.

У рамках емпіричного дослідження додатково виявлено ще низку значущих взаємозв'язків, що розкривають механізми саморегуляції майбутніх фахівців. Зокрема, виявлено позитивну кореляцію між мотивацією досягнення успіху та інтернальністю у сфері невдач ($r = 0,412$, при $p \leq 0,05$). Це свідчить про те, що успішні здобувачі вищої освіти схильні брати на себе відповідальність за негативні події, аналізуючи власні помилки як цінний професійний досвід, а не шукаючи винних у зовнішніх обставинах.

Узагальнюючи результати проведеного дослідження, можна констатувати, що мотивація досягнення успіху майбутніх екстремальних та кризових психологів є складним системним утворенням. Вона базується на високому рівні сумлінності та внутрішньому локусі контролю, що в сукупності із середнім та високим рівнями резильєнтності створює надійний фундамент для ефективної професійної діяльності в умовах воєнного стану.

Наші результати співвідносяться з висновками Л. Тягур та Е. Бергхауер-Олас щодо важливості рефлексії власних мотиваційних чинників для професійного саморозвитку студентів-психологів. Водночас, ми доповнили ці результати, виявивши специфічну роль резильєнтності як ресурсу, що «підживлює» прагнення до успіху саме в особливих та екстремальних умовах.

Отримані цифри підтверджують доволі логічну, але важливу закономірність: нейротизм може виступати головним бар'єром для професійного зростання. Коли людина перебуває у стані постійної внутрішньої напруги, її енергія витрачається не на досягнення результату, а на боротьбу з власним страхом припуститися помилки. Для екстремального та кризового психолога, який працює в умовах війни, така фіксація на невдачах може стати критичною перепорою.

Саме тому ми бачимо справжню практичну цінність в освітніх компонентах «Мотиваційний тренінг», «Тренінг саморегуляції» та «Тренінг особистісного зростання» в освітній програмі Львівського державного університету безпеки життєдіяльності. Важлива роль приділяється формуванню навичок вольової регуляції, розвитку емоційної стійкості та здатності до швидкого психологічного відновлення та саморозвитку в умовах інтенсивних професійних навантажень. Системне впровадження таких занять сприяє гармонізації мотиваційної сфери, де прагнення до успіху підкріплюється розвиненою сумлінністю та усвідомленням власної ролі у забезпеченні безпеки життєдіяльності суспільства в умовах воєнного стану.

Висновки. У ході проведеного нами дослідження встановлено, що більшість майбутніх екстремальних та кризових психологів (66,67%) мають виражену орієнтацію на успіх, що в поєднанні з відсутністю низьких показників мотивації свідчить про високий рівень професійної зацікавленості та готовність до активної діяльності в особливих та екстремальних умовах. Емпірично доведено, що фундаментальною основою мотивації досягнення виступає сумлінність та високий рівень загальної інтернальності, що вказує на переважання свідомої відповідальності за результати власної праці та здатність до самодисципліни. Важливим детермінантом, що зумовлює професійні прагнення здобувачів вищої освіти, визначено резильєнтність, яка дозволяє сприймати складні умови воєнного стану як виклик для самовдосконалення, тоді як нейротизм виступає значущим внутрішнім бар'єром, що актуалізує страх помилки та гальмує ініціативність майбутнього фахівця з психічного здоров'я. Обґрунтовано необхідність інтеграції в освітній процес спеціалізованих

тренінгових форм (тренінгів особистісного зростання, мотиваційних тренінгів, занять із саморегуляції та розвитку резильєнтності). Це дозволить гармонізувати мотиваційну сферу майбутніх психологів, знизити вплив емоційної нестабільності та зміцнити їхню професійну стійкість в умовах тривалого травматичного впливу воєнного часу. Подальші дослідження мають бути спрямовані на апробацію програм психологічного супроводу здобувачів вищої освіти та вивчення динаміки їхньої мотивації під час переходу до безпосередньої практичної діяльності в умовах воєнного стану.

Література:

1. Дніпрова О. А. Динаміка мотивації досягнення у студентів-психологів. *Вісник Дніпропетровського університету імені Альфреда Нобеля. Серія «Педагогіка і психологія»*. 2014. № 1. С. 17–21.
2. Дранчак Д. До питання дослідження мотивації досягнення майбутніх екстремальних психологів в умовах воєнного стану; наук. кер. Л. Пилипенко. *Волинська весна: перші паростки науки*: збірник матеріалів X Всеукраїнської студентської науково-практичної онлайн-конференції, м. Луцьк, 11 березня 2026 р. Луцьк: Комунальний заклад вищої освіти «Луцький педагогічний інститут», 2026. С. 602–604.
3. Лучанінова О. П. Актуалізація проблеми фахової підготовки військових психологів в умовах воєнного періоду України: аналітичний огляд. *Проблеми сучасних трансформацій. Серія: педагогіка*. 2025. № 9. URL: <https://doi.org/10.54929/2786-9199-2025-9-03-01> (дата звернення: 30.04.2026).
4. Макаренко С. С. Формування мотивації досягнень в структурі мотиваційної сфери особистості вчителя. *Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ. Серія психологічна*. 2013. Вип. 1. С. 314–323.
5. Никоненко О., Лимарева І. Соціально-психологічні чинники формування мотивації досягнень в умовах війни. *Вчені записки Університету «КРОК»*. 2024. № 1(73). С. 244–253. URL: <https://doi.org/10.31732/2663-2209-2024-73-244-253> (дата звернення: 01.05.2026).
6. Пилипенко Л. В. Формування професійно-екстремальної компетентності майбутніх психологів оперативно-рятувальної служби : дис. ... д-ра філософії: 015. Львів, 2025. 313 с.
7. Поджинська О., Остряк Т. Психологічні аспекти професійної мотивації майбутніх психологів в умовах військового часу. *Вісник Львівського університету. Серія психологічні науки*. 2024. № 21. С. 237–245. URL: <https://doi.org/10.30970/ps.2024.21.30> (дата звернення: 03.05.2026).
8. Тягур Л., Бергхауер-Олас Е. Професійна мотивація майбутнього психолога під час війни. *Перспективи та інновації науки*. 2024. № 4(38). URL: [https://doi.org/10.52058/2786-4952-2024-4\(38\)-1069-1084](https://doi.org/10.52058/2786-4952-2024-4(38)-1069-1084) (дата звернення: 03.05.2026).

References:

1. Dniprova, O. A. (2014). Dynamika motyvatsii dosiahnennia u studentiv-psykholohiv [Dynamics of achievement motivation in psychology students]. *Visnyk Dnipropetrovskoho universytetu imeni Alfreda Nobelia. Seriiia "Pedahohika i psykholohiia"*, (1), 17–21 [in Ukrainian].
2. Dranchak, D. (2026). Do pytannia doslidzhennia motyvatsii dosiahnennia maibutnykh ekstremalnykh psykholohiv v umovakh voiennoho stanu [On the issue of studying the achievement motivation of future extreme psychologists under martial law]. In L. Pylypenko (Ed.), *Volynska vesna: pershi parostky nauky: zbirnyk materialiv Kh Vseukrainskoi naukovo-praktychnoi onlain-konferentsii* (pp. 602–604). Lutsk: Lutskyi pedahohichnyi instytut [in Ukrainian].

3. Luchaninova, O. P. (2025). Aktualizatsiia problemy fakhovoi pidhotovky viiskovykh psykholohiv v umovakh voiennoho periodu Ukrainy: analitychnyi ohliad [Actualization of the problem of professional training of military psychologists in the conditions of the war period of Ukraine: an analytical review]. *Problemy suchasnykh transformatsii. Seriia: pedahohika*, (9). <https://doi.org/10.54929/2786-9199-2025-9-03-01> (Accessed 30 April 2026) [in Ukrainian].

4. Makarenko, S. S. (2013). Formuvannia motyvatsii dosiahnen v strukturі motyvatsiinoi sfery osobystosti vchytelia [Formation of achievement motivation in the structure of the motivational sphere of the teacher's personality]. *Naukovyi visnyk Lvivskoho derzhavnoho universytetu vnutrishnikh sprav. Seriia psykholohichna*, (1), 314–323 [in Ukrainian].

5. Nykonenko, O., & Lymareva, I. (2024). Sotsialno-psykholohichni chynnyky formuvannia motyvatsii dosiahnen v umovakh viiny [Socio-psychological factors of the formation of achievement motivation in the conditions of war]. *Vcheni zapysky Universytetu "KROK"*, (1(73)), 244–253. <https://doi.org/10.31732/2663-2209-2024-73-244-253> (Accessed 01 May 2026) [in Ukrainian].

6. Pylypenko, L. V. (2025). *Formuvannia profesiino-ekstremalnoi kompetentnosti maibutnikh psykholohiv operatyvno-riativalnoi sluzhby* [Formation of professional-extreme competence of future psychologists of the operational-rescue service]. Doctoral dissertation. Lviv [in Ukrainian].

7. Podzhynska, O., & Ostrianko, T. (2024). Psykholohichni aspekty profesiinoi motyvatsii maibutnikh psykholohiv v umovakh viiskovoho chasu [Psychological aspects of professional motivation of future psychologists in military conditions]. *Visnyk Lvivskoho universytetu. Seriia psykholohichni nauky*, (21), 237–245. <https://doi.org/10.30970/ps.2024.21.30> [in Ukrainian].

8. Tiahur, L., & Berkhauer-Olas, E. (2024). Profesiina motyvatsiia maibutnyoho psykholoha pid chas viiny [Professional motivation of the future psychologist during the war]. *Perspektyvy ta innovatsii nauky*, (4(38)). [https://doi.org/10.52058/2786-4952-2024-4\(38\)-1069-1084](https://doi.org/10.52058/2786-4952-2024-4(38)-1069-1084) (Accessed 03 May 2026) [in Ukrainian].

Дата першого надходження статті до видання: 24.04.2026

Дата прийняття статті до друку після рецензування: 08.05.2026

Журнал

***«Наукові інновації та
передові технології»***

*Державне управління, економіка,
право, педагогіка, психологія*

№ 5(57) 2026

Підписано до друку 09.04.2026 р.
Формат 60x90/8. Папір офсетний.
Гарнітура Times New Roman.
Ум. друк. арк. 8,2. Наклад 100 прим.

Видавець:

Громадська наукова організація «Всеукраїнська асамблея докторів наук з державного управління»
Свідоцтво серія ДК №4957 від 18.08.2015 р., Андріївський узвіз, буд.11, оф 68, м. Київ, 04070.